

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 366/2022-21

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku (sudca spravodajca) a sudcov Roberta Šorla a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky obchodnej spoločnosti **HENNLICH s. r. o.**, Českolipská 9, Litoměřice, IČO 14 869 446, zastúpenej advokátom Mgr. Martinom Paškalom, Záhradnícka 27, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Bratislava I v konaní sp. zn. 9Cbi/19/2015 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní sp. zn. 9Cbi/19/2015 **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Bratislava I **p r i k a z u j e** v konaní sp. zn. 9Cbi/19/2015 konať bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľke **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie **2 000 eur**, ktoré jej **j e** Okresný súd Bratislava I **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Okresný súd Bratislava I **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľke trovy konania **375,24 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 18. augusta 2020 domáhala vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“). Tiež navrhovala prikázať okresnému súdu konať bez zbytočných prietáhov, priznať primerané finančné zadosťučinenie a náhradu trov konania.

2. Uznesením okresného súdu č. k. 8K/53/2014 zo 16. marca 2015 bol vyhlásený konkurz na majetok dlžníka. Sťažovateľka si 24. apríla 2015 uplatnila voči dlžníkovi pohľadávku vo výške 46 677,35 eur z titulu zmluvy o dielo, ktorú podložila odovzdávacím protokolom, faktúrou a výpisom z účtu. Správca konkurznej podstaty listom z 9. júna 2015 sťažovateľke oznámil popretie ňou uplatnenej pohľadávky.

3. Sťažovateľka sa žalobou z 10. júla 2015 voči správcovi domáhala určenia právneho dôvodu, vymáhateľnosti a výšky pohľadávky. Okresný súd uznesením zo 14. októbra 2015 vyzval sťažovateľku, aby riadne označila žalobcu, pričom sťažovateľka na túto výzvu odpovedala podaním z 30. októbra 2015. Prípisom z 29. júna 2016 bolo sťažovateľke doručené vyjadrenie správcu. Sťažovateľka doručila okresnému súdu svoje vyjadrenie 27. júla 2016. Prípisom zo 7. septembra 2016 bolo sťažovateľke zaslané na vedomie ďalšie vyjadrenie správcu. Sťažovateľke bolo 19. septembra 2019 doručené predvolanie okresného súdu na pojednávanie nariadené na 26. november 2019, ktoré bolo zrušené z dôvodu prerušenia výkonu funkcie sudcu (upovedomenie z 8. novembra 2019).

II.

Argumentácia sťažovateľky

4. Sťažovateľka namieta, že okresný súd spôsobil vznik zbytočných prietáhov, keď od odstránenia nedostatku žaloby 30. októbra 2015 doručil správcovi výzvu na vyjadrenie k žalobe 1. marca 2016. Od doručenia vyjadrenia správcu 2. novembra 2016 okresný súd nevykonal žiadny procesný úkon. Okresný súd termín pojednávania síce nariadil, ale následne ho zrušil. Sťažovateľka namieta celkovú dĺžku konania v trvaní piatich rokov a jedného mesiaca.

III.

Postup v konaní

5. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 366/2022 z 23. júna 2022 prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľky v celom rozsahu na ďalšie konanie. Podľa § 56 ods. 6 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ústavný súd doručil ústavnú sťažnosť účastníkom konania na vyjadrenie.

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

6. Predseda okresného súdu k vyjadreniu pripojil aj chronológiu procesných úkonov v právnej veci sťažovateľky od podania žaloby (10. júla 2015) až do predloženia spisu Krajskému súdu v Bratislave z dôvodu odvolacieho konania (9. júla 2021). Ďalej uviedol, že v konaní došlo niekoľkokrát k zmene zákonného sudcu, čo sa premietlo aj do samotnej dĺžky a rýchlosti konania. Dĺžku konania ospravedlňoval zaťaženosťou súdneho oddelenia, nepriaznivým personálnym stavom a pandemickou situáciou.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

7. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 48 ods. 2 ústavy už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 48 ods. 2 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov s právnym režimom súdnej ochrany podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

8. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Okrem toho sa prihliada aj na význam sporu pre účastníka [II. ÚS 32/02, obdobne rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) zo 16. decembra 2003 vo veci Záborský a Šmáriková proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 58172/00].

9. Pri posudzovaní prvého kritéria zložitosti veci je zřejmé, že v danom prípade ide o konanie, v ktorom sa sťažovateľka domáhala určenia právneho dôvodu, vymáhateľnosti a výšky pohľadávky, ktorú si uplatnila v konkurznom konaní. Z pohľadu ústavného súdu teda nejde o konanie, ktoré by sa svojou zložitou z hmotnoprávneho alebo procesnoprávneho hľadiska vymykalo agende štandardne rozhodovanej okresným súdom.

10. V správaní sťažovateľky neboli zistené také skutočnosti, ktoré by prispeli k celkovej dĺžke konania. Sťažovateľke možno vytknúť, že riadne neoznačila žalovaného, čo viedlo k procesu odstraňovania väd žaloby, a tým aj k predĺženiu namietaného konania.

11. Pri hodnotení tretieho kritéria ústavný súd posudzoval obdobie od podania žaloby (10. júla 2015) do podania ústavnej sťažnosti (18. augusta 2020). Od 30. októbra 2015 (doplnenie/oprava žaloby) do 7. septembra 2016 prebiehalo tzv. písomné štádium konania. Ďalší procesný úkon zo strany okresného súdu (prevedenie spisu do senátu 37Cbi) bol vykonaný 6. júna 2018. Okresný súd 19. septembra 2019 nariadil vo veci pojednávanie na 26. november 2019, ktoré bolo 7. novembra 2019 zrušené z dôvodu prerušenia funkcie zákonného sudcu. Spis bol 21. mája 2020 pridelený na prejednanie a rozhodnutie inému sudcovi okresného súdu. Z chronológie úkonov vyplýva, že 1. apríla 2021 došlo k neprávoplatnému zastaveniu konania.

12. Ústavný súd pripomína, že nielen nečinnosť, ale aj nesprávna, nesústredená či neefektívna činnosť všeobecného súdu môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, ak činnosť všeobecného súdu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty ohľadom tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľka obrátila na štátny orgán, aby o jej veci rozhodol (IV. ÚS 396/04). Posudzovaná doba konania okresného súdu v trvaní piatich rokov a jedného mesiaca je už ústavne neakceptovateľná.

13. Z vyjadrenia predsedu súdu možno dedukovať veľmi ťaživú situáciu na súde, ktorý čelí enormnému náporu vecí pri jeho personálnom poddimenzovaní. Predseda súdu až neštandardne uvádza zlyhanie štátu pri dlhodobom podceňovaní situácie na súde, ktorý je celorepublikovo najzaťaženejší s najšpecifickejšou a tiež osobitne zložitou agendou.

14. Ústavný súd pripomína, že systémové zlyhania pri správe súdnictva bez ohľadu na to, ktorý zo štátnych orgánov za ne zodpovedá, nemôžu byť dôvodom neuznania základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a nezbavujú Slovenskú republiku zodpovednosti za prieťahy (II. ÚS 481/2017). Zmyslom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov nie je pomenovanie príčin prieťahov v konaní alebo vyvodenie zodpovednosti vo vzťahu k stranám, ich advokátom, sudcom, súdnej administratíve, predsedom súdov či k rezortnému ministerstvu.

15. Ústavný súd dodáva, že aj v čase pandémie musia byť chránené základné ľudské práva a slobody, a preto ani nepriaznivá epidemiologická situácia nemôže ohroziť právne záruky sťažovateľky na právoplatne rozhodnutie veci (III. ÚS 573/2021, III. ÚS 57/2022). Namietané konanie bolo neprimerané dlhé už pred nepriaznivou pandemickou situáciou.

16. Vzhľadom na uvedené ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Z vyjadrenia predsedu okresného súdu vyplynulo, že v čase rozhodovania o ústavnej sťažnosti sa vec sťažovateľky nachádza na krajskom súde, ktorý rozhoduje o jej podanom odvolaní proti uzneseniu okresného súdu o zastavení konania. Po vrátení veci na okresný súd bude v jeho kompetencii rozhodnúť o podružnej agende. Pokiaľ nie je rozhodnuté o trovách konania, prípad nie je uzavretý (rozsudok ESLP z 28. 6. 2016 vo veci Čičmanec proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 65302/11). Z uvedeného dôvodu preto ústavný súd prikázal okresnému súdu vo veci konať (čl. 127 ods. 2 ústavy).

V.

Finančné zadosťučinenie a náhrada trov konania

17. Sťažovateľka v prípade vyhovenia ústavnej sťažnosti žiadala o priznanie finančného zadosťučinenia 10 000 eur. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Tak je to aj v tomto prípade, v ktorom rozhodujúcim faktorom pri zistení porušenia základných práv sťažovateľky bola nečinnosť a taktiež neefektívna a nesústredená činnosť okresného súdu. S prihliadnutím na posudzovanú dĺžku konania na okresnom súde (päť rokov a jeden mesiac), správanie sťažovateľky, význam konania pre sťažovateľku a postup

okresného súdu bolo sťažovateľke podľa čl. 127 ods. 3 ústavy priznané finančné zadost'učinenie 2 000 eur. Ústavný súd vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti nevyhovel.

18. Sťažovateľka má nárok na náhradu trov právneho zastúpenia za 2 úkony právnej služby vykonané v roku 2020 (prevzatie, príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti) v sume dvakrát po 177,00 eur, režijný paušál v sume dvakrát po 10,62 eur. Celková hodnota náhrady trov právneho zastúpenia tak predstavuje sumu 375,24 eur (§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. septembra 2022

Peter Straka
predseda senátu